

JORDVERN

TANKER OG INNSPILL FRA EN BONDE OG UTBYGGERS STÅSTED
HVA SKJER NÅR STORSAMFUNNET HAR BESTEMT SEG FOR Å OMDISPONERE ET AREAL ?

BAKGRUNN

HVEM BESTEMMER OMDISPONERING AV DYRKAMARK LOKALT, REGIONALT OG NASJONALT I DAG?

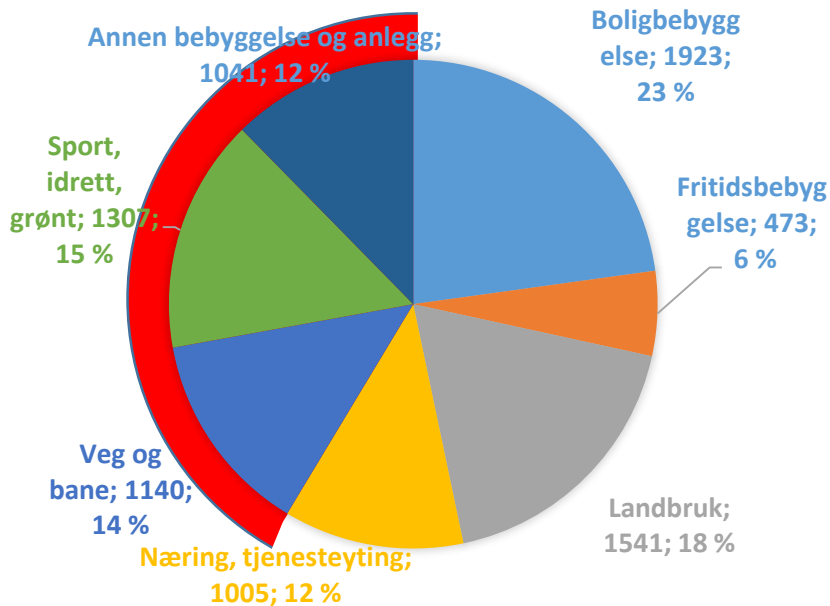
- Kommune, Fylke og Stat, gjennom KPA, Strategisk plan og nasjonale retningslinjer
- FYLKESMANNEN har en sentral rolle
- STATENS VEGVESEN

OFFENTLIGE OG PRIVATE UTBYGGERE MÅ FORHOLDE SEG TIL DET SAMFUNNET HAR BESTEMT

Status vår region idag

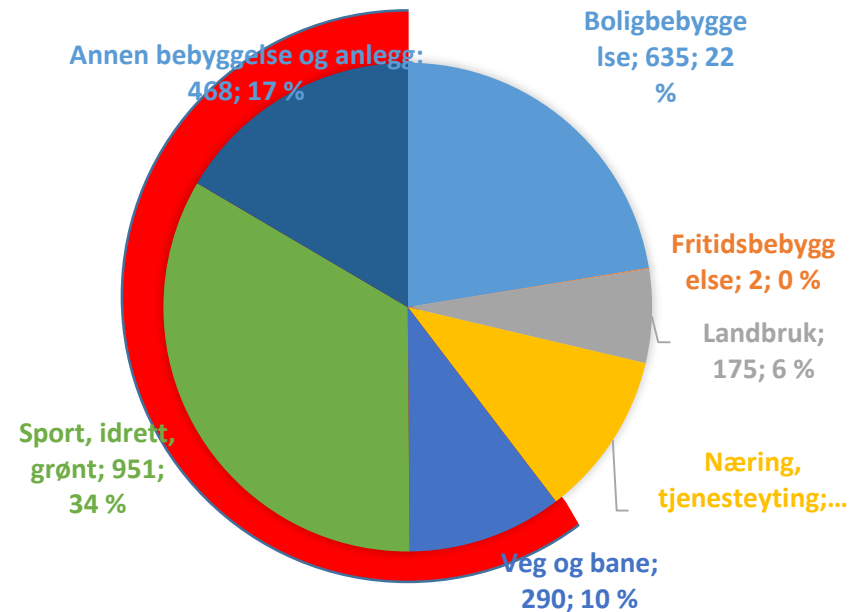
Nedbygd jordbruksareal, fordelt på formål:

SØR-TRØNDELAG

23 % boligbygging
18 % nedbygging landbruksformål
41 % Offentlige formål – Infrastruktur

TRONDHEIM

22 % boligbygging
6 % nedbygging landbruksformål
61 % Offentlige formål – Infrastruktur

BAKGRUNN

HVA ER DEN STORE UTFORDRINGEN LOKALT, REGIONALT OG NASJONALT I DAG?

- Byene og sentrale strøk vokser pga et betydelig behov for nye boliger (15 - 25%) og offentlig infrastruktur (40 - 60%)
- Mye dyrkamark i og rundt de store byene blir derfor omdisponert til slike formål
- Omdisponering fører ofte til innsigelser og lange prosesser

HVA GJØR VI MED DETTE UTEN Å STOPPE SAMFUNNSUTVIKLINGEN ?

NYDYR KING OG JORDFLYTTING

HVORFOR JOBBES DET IKKE MER MED VIRKEMIDLER FOR Å DEMPE EFFEKTEN AV SAMFUNNETS OMDISPONERING AV DYRKA MARK ?

HVA GJØR VI IDAG NÅR SAMFUNNET LOKALT, REGIONALT OG NASJONALT HAR BESTEMT AT DYRKAMARK SKAL TAS IBRUK TIL ANNET FORMÅL?

- Vi bygger ut veier, infrastruktur og boliger uten å ta vare på matjorda i spesielt stor grad
- Noen spede forsøk på jordflytting men så langt mest i forsøksform med gode resultater
- Fasit, med dagens system går ca.100% av omdisponert areal tapt fordi vi ikke ønsker en debatt om jordflytting og nydyrking.
- Dette skaper mye diskusjon/uenighet og omkamper på ting som samfunnet allerede har bestemt. Store debatter om relativt små arealer.
- Det er skapt et bilde av at jordflytting er dyrt og dårlig, på tross av at fakta viser det motsatte

STYRES VI AV FAKTA ELLER FØLELSER FOR JORDFLYTTING ?

NYDYR KING OG JORDFLYTTING

HVORFOR BENYTTES IKKE DETTE SOM EN MULIGHET FOR NYVINNING ?

EN FRIBILETT TIL OMDISPONERING OVER EN LAV SKO ELLER ET VIRKEMIDDEL FOR Å OPPNÅ REDUSERT SKADE ?

- KAN VI TENKE PÅ 1000 Daa ISTEDEFOR 10 Daa ?
- KAN VI DEFINERE HVA SOM ER RETT VIRKSOMHET PÅ RETT STED I ET LENGRE TIDSPERSPEKTIV ?
- KAN VI DEFINERE OG REGULERE STØRRE OMRÅDER FLERE STEDER I FYLKET TIL NYDYR KING OG LANDBRUK ?

KAN TRØNDEL AG BLI ET FOREGANGSFYLKE VED Å INVESTERE I OG ETABLERE MER DYRKAMARK ENN VI OMDISPONERER TIL ANDRE FORMÅL ???

ØKONOMI

HVA KOSTER DET Å LAGE NY MARK KONTRA Å KJØPE EKSISTERENE DYRKAMARK I DAG ??

- Å NYDYRKE MED JORDFLYTTING CA 300 DAA koster ca 3.000.000,-, Får man kjøpt en gård med 300daa dyrkamark til 3.000.000,- i dag ??
- FAKTA PÅ KOSTNAD FOR JORDFLYTTING/NYDYR KING BLIR I DAG TILBAKEHOLDT, DET UNDERGRAVER GJENNOMFØRING AV NYDYR KING.
- ER DETTE I DAG MER ET SPØRSMÅL OM «POLITIKK», ENN OM FAKTA ?
- FAKTA TILSIER AT JORDFLYTTING ER FULLT MULIG, HVORFOR BRUKES IKKE LØSNINGEN SAMFUNNET HAR BESTEMT EN OMDISPONERING ?

ØKONOMI I NYDYR KING/FLYTTING ER BEDRE ENN SITT RYKTE

MULIG Å GJENNOMFØRE

EN INVESTRINGSMULIGHET FOR FLERE HELTIDSBRUK ?

- SAMFUNNET HAR OMDISPONERT STORE AREALER TIL INFRASTRUKTUR OG BOLIGER I TRØNDELAG. HVORFOR BRUKES IKKE GJENNOMFØRINGEN SOM EN MULIGHET TIL Å REETBLERE DYRKAMARK
- KAN VI ETABLERE ET FOND HVOR ALLE (Offentlige og private) SOM BYGGER NED MÅ BETALE INN 5000-10000 pr daa HVOR BØNDER KAN SØKE STØTTE TIL NYDYR KING/JORDFLYTTING ?
- KAN VI SAMTIDIG SIKRE AT DE SOM VIL ETABLERE NY DYRKAMARK FÅR TILGANG TIL MATJORD SOM ER VEDTATT OMDISPONERT ?

ER DET UTENKELIG AT BÅDE UTBYGGERE OG DRIVERE ØNSKER Å INVESTERE I NY DYRKAMARK ?

MULIG Å GJENNOMFØRE AVLINGSNIVÅ

1.september 2016:

**KONKLUSJON:
LIKE GOD AVLING KAN OPPNÅS ETTER FÅ ÅRS
DRIFT – HVIS DET GJØRES RETT !**

**12 MILLIONER Daa KAN IFØLGE STATENS JORDREGISTER NYTTES TIL
NYDYRKING/JORDFLYTTING
VIKTIG AT GJENNOMFØRING SKJER UNDER KONTROLL – EKSEMPEL NIBIO !!**

JORDVERN – AMBISJONER

1. Er det lokal, regional og nasjonal interesse for å bruke jordflytting/nydyrking som et virkemiddel på erstatning av arealer hvor samfunnet bestemmer seg for å ta dyrkamark i bruk til andre formål i og omkring de store byene?
2. Er det gjennom god planlegging mulig å etablere 1000 daa ny dyrkamark gjennom de neste 5 år ved en slik modell i Trøndelag?
3. Kan pilotprosjekter med flytting/nydyrking allerede nå bidra positivt i prosessen med å stadfeste om avlingsnivået ved jordflytting i Trøndelag oppnås på samme måte som ved tilsvarende forsøk på Østlandet ?

NYDYR KING OG JORDFLYTTING SKAL IKKE VÆRE ET FRIKORT FOR AT AREALER KAN BYGGES NED,

MEN KAN DET VÆRE ET VIRKEMIDDEL FOR Å LEMPE PÅ KONSEKVENSENE NÅR SAMFUNNET HAR BESTEMT AT NOE SKAL OMDISPONERES TIL INFRASTRUKTUR, BOLIG OG NÆRING ELLER EGNE LANDBRUKSBYGG.....

ISTEDENFOR AT INGENTING KOMPENSERES OG ALT GÅR TAPT SOM I DAG !

JORDVERN – VEDLEGG

JORDVERN – UTFORDRING OG MULIGHET

Vedlegg 1: Noen praktiske eksempler:

Postet: 02.12.2010 18:40

#5

Re: nydyrking

Jeg dyrket ca 75 mål i fjor. Leide inn bulldoser, og det kom på i underkant av 1700-1800/da. Fordeler er bl.a. at det blir fort ferdig så du får tatt det i bruk, og kan få avling og AK-tilskudd på det. Hvis det er litt småkupert (som det var her) så kan alle stubber graves ned, og jeg kunne utnytte hele arealet og slapp å ha stubberanker liggende.

Store arealer i Trøndelag nydyrket i perioden 60 – 80 tallet. Kan dette være en periode for mer av det samme ??

Konklusjon:
Nydyrking/ Jordflytting gjennomføres inkludert grøfting for ca.5 - 15.000,-pr daa klar til såing idag !

Postet: 03.12.2010 11:29

#13

Re: nydyrking

Hva slags utstyr som bør brukes avhenger helt av arealene som skal dyrkes opp. Jeg skal selv dyrke opp endel på sikt, og har undersøkt litt. Dersom det er mulig anbefaler forsøksringen her i området å dyrke opp med fres, da fjernes ikke det verdifulle matjordlaget i toppsjiktet, og stubbene males opp. Samtidig kan man i endel tilfeller blande inn næringsrik leire fra dypere jordlag med humus i toppsjiktet.

Har undersøkt litt, og Rolf Bakstad fra Romedal på Hedmarken er en av få som driver med dette. Kostnaden for å frese arealene to ganger er ca. 5000,- / daa. Da er de klare til å kjøre såmaskin på, før han kjørte var det hogstflate.

Drenering bør utføres med rådalshjul for å få det rasjonelt, dersom det ikke er mye stein. En entereprenør med slikt utstyr tar om lag 2000,- / daa for systematisk grøfting. Tilsvarende grøftarbeid med gravemaskin vil innleide koste fort 5 - 6 000,- / daa.

Når du sluttavvorker skogen bestiller du selvsagt en GROT-hogst også, da blir greiner og topper lagt i hauger for biobrensel, og hogstflata er rein. En GROT-hogst får du nå tilskudd til.

JORDVERN – UTFORDRING OG MULIGHET

ARTIKKEL NATIONEN

28.08.2016:

– Jordflytting kan løse utbyggingskonflikter

Jordflytting kan være en mulig løsning på konflikten mellom jordvern og utbygging i sentrale strøk, konkluderer Torhild Narvestad Anda med i sin masteroppgave.

God jord

Resultatene av jordflyttingen i Nedre Eiker viser at arealene med flyttet jordsmonn ble produktive og på nivå med referansejord som har vært dyrket på vanlig måte i lang tid.

Anda har tatt flere spadetak underveis i arbeidet.

– Avlingsregistreringene og jordprøvene viser at jorda har blitt god. Tallene i flytningsjorda er gode sammenlignet med jorda ellers i dette området, sier Anda, som er oppvokst på gård og har stor interesse for jordvern.

Støttes av Seniorforsker ved NIBIO, Trond K. Haraldsen:

Anda får støtte fra seniorforsker ved NIBIO, Trond Knapp Haraldsen, som også har vært veileder i arbeidet med oppgaven.

– Masteroppgaven bidrar til at vi har fått historien om Steinhaugen dokumentert. Det er avgjørende å reetablere jordsmonnet for å få det så likt det som var her fra før. Nøyaktighet er hele årsaken til et vellykket resultat. Effekten av å legitimere jordflytting er mer jordvern, sier Haraldsen.

**KONKLUSJON:
JORDFLYTTING OG NYDYR KING FÅR
RASKT SAMME AVLINGSNIVÅ SOM
REFERANSEJORD DYRKET PÅ
VANLIG MÅTE**

JORDVERN – UTFORDRING OG MULIGHET

BONDELAGET / NATIONEN

Faksimile Nationen 28.08.2016, selv de mest kritiske er noe positiv til nydyrking:

MINSTEKRAV

«Bygger utbyggeren ned ett mål med matjord, så må de bygge to nye.»

BRITA SKALLERUD, 2. NESTLEDER I BONDELAGET

Nestleder Brita Skallerud i Bondelaget tror at jordflytting krever mer kunnskap i hele verdikjeden, og at jordflytting som en konsekvens av utbygging kun skal praktiseres dersom det er nasjonal interesse for det.

– Det er ingen hemmelighet at flytting av jord koster penger, og det er 97 prosent annen mark enn den dyrkbare

NYDYR KING
KOSTER MELLOM
KR 5-15.000
PR MÅL

SAMARBEID MELLOM:

- Kommuner/Fylker
- Utbyggere
- Bønder

SPØRSMÅL FRA BONDELAGET: ER DET NASJONAL INTERESSE FOR JORDFLYTTING HVIS UTBYGGER BIDRAR TIL KOSTNADEN? REGJERINGEN KAN STADFESTE JORDFLYTTING/NYDYR KING SOM EN MULIGHET VED STØRRE UTBYGGINGER. UTBYGGER AV BOLIGER VIL KUNNE BIDRA ØKONOMISK.